

PYŠELSKÉ Listy

Květen 2006

5,- Kč

65

Zpravodaj obecního úřadu

Volby se blíží

V těchto dnech dostáváte do svých poštovních schránek volební lístky pro volby do Parlamentu ČR, které se konají **2. a 3. června 2006.**

V pátek 2. června se otevrou volební místnosti v době od 14 – 22 hodin, v sobotu 3. června od 8 – 14 hodin.

Volební místnost pro Pyšely, Borovou Lhotu a Novou Ves je v přízemí budovy obecního úřadu.

Občané ze Zaječic a Kovářovic půjdou jako obvykle volit do kulturního zařízení na hřišti v Zaječicích.

Občané, kteří mají zájem volit a nemohou se ze zdravotních důvodů dostavit do volebních místností, mohou zavolat na OÚ tel. 323 647 218 a požádat o návštěvu členů volební komise u nich doma s přenosnou volební urnou.

Ocenění práce hasičů:

15.5.2006 proběhlo na Policejní akademii v Praze udílení plakety zástupcům OÚ, policie a profesionálním i dobrovolným hasičům, za práci při letošních jarních záplavách. Celkem bylo předáno na sto sedmdesát ocenění, jednotlivcům nebo kolektivům z celé České republiky.

Všem zúčastněným poděkoval za obětavou práci ministr vnitra Mgr. František Bublan. Předávání ocenění se dále zúčastnil generální ředitel

Hasičského záchranného sboru a Policejní prezident. Mezi oceněnými byli i hasiči z Pyšel. Naše zásahová jednotka naštěstí nemusela zasahovat v Pyšelích, ale vyjžděli jsme na pomoc okolním obcím. Zasahovali jsme ve Čtyřkolech, Javorníce, Nespekách a Zlenicích. Naši členové Sboru dobrovolných hasičů přímo při

záplavách pomáhali při ochraně majetku a záchraně osob. Po opadnutí vody to byla především pomoc s odčerpáním vody z pozemků a ze studní. Děkuji všem, kteří se účastnili této záslužné práce nejen při vlastních výjezdech, ale i těm kteří se starali o techniku.

Velitel JSDH Pyšely Pavel Smutný.

PYŠELSKÉ MUZEUM

po zimní přestávce opět otevírá svoji stálou expozici a to od

21. dubna do 6. listopadu

Pátek od 10 – 12 a od 13 – 15 hodin

Sobota od 10 – 12 a od 13 – 16 hodin

Těšíme se na Vaši návštěvu

Obecní knihovna v Pyšelích

obnovila svoji činnost a to 4. května 2006

Otevřeno každý čtvrtek v době od 14 – 16 hodin.

Knihovna byla přestěhována do přízemí obecního úřadu.

Členský poplatek je 50,- Kč.

Knihovna spolupracuje s Městskou knihovnou v Benešově, která bude poskytovat naší knihovně výměnné soubory knih. Dále v polovině roku bude provedeno připojení naší knihovny na internet, který bude návštěvníkům k dispozici zdarma.

Těšíme se na Vaši návštěvu.

Obecní úřad dostal dopis od dětí ze Základní školy ve Volarech. Dopis nás moc potěšil a tak se s Vámi o něj podělíme: (doslovný opis)

Vážená – Vážený paní – pane

Jsme žáci III. B ze základní školy ve Volarech. V letošním školním roce jsme se učili vyjmenovaná slova, kde jsme se seznámili i se jménem vašeho města. Rádi bychom věděli více o vašem městě, proto vás prosíme o zaslání pohlednice vašeho města. Na oplátku vám zasíláme pohlednici

od nás i se srdečným pozváním. Máme zde krásnou přírodu, žijeme na Šumavě. Kousek od nás je známý prales Boubín, nádherná řeka Vltava a Lipno. Ve městě máme krásné alpské dřevěné domy a hezké muzeum. Předem moc a moc děkujeme a těšíme se na pohlednice vašeho města. Za třídu III. B. zasílá pozdrav Hana Laschová a Hana Juráková.

Adresa školy: Základní škola Hana Laschová a Hana Juráková III. B, Pod Kostelem 127, 384 51 Volary.

Pod dopisem je rukou paní učitelky připsáno: Děkujeme za pochopení a spolupráci Dana Mílová – tř. učitelka.

Tolik dopis.

SAMOZŘEJMĚ JSME RÁDI DĚTEM ZASLALI POHLEDNICE A INFORMACE O NAŠÍ OBCI A POZVALI JE K NÁM NA VÝLET.

DĚTI MAJÍ URČITÉ BÁJEČNOU PANÍ UČITELKU, KTERÁ JE UČÍ I TO, CO NEMÁ PŘÍMO V POPISU PRÁCE. MOŽNÁ, BY JSTE I VY, NAŠI ČTENÁŘI, MOHLI DĚTEM POSLAT Z PYŠEL POZDRAV.

ZE ŽIVOTA OBCE

Pyšelské muzeum opět otevřelo svou stálou expozici pro veřejnost. Je zde vystaveno hodně nových zajímavých exponátů, ale je zde instalována nová výstava. Je sice taková miniaturní, ale velmi hodnotná. Loni zde byla výstava zaměřena na události květnových dnů před šedesáti lety v Pyšelicích. Na této letošní výstavě jsou vystaveny exponáty faleristického materiálu. Jsou to medaile, řády a odznaky, které věnovali muzeu pyšelské občané. Velkou část sbírky tvoří plakety a medaile, které věnoval muzeu pan Michal Vitanovský, který je nejen vynikajícím sochařem, ale také medailérem. Právě nyní v květnu má vyjít jeho nová kniha o Pyšelské heraldice.

V nejbližší době má také vyjít nová kniha od pana doktora Jiřího Chvojky – *Pyšely na starých pohlednicích*. Takže v muzeu o nové pohlednice nebude nouze. Dosud je zde v prodeji: PhDr. Jiří Chvojka – *Pyšely* (150,- Kč), Jitka Andělová – *Region Benešov* (210,- Kč), Dolní Posázaví (100,- Kč), Středočeský kraj (410,- Kč).

Na Vaši návštěvu se těší Zdena Srnská.

Deset let existence stálé expozice Pyšelského muzea.

Již desetkrát se otevřelo Pyšelské muzeum. Prvně se tak stalo 12. října 1996, když byla stálá expozice slavnostně otevřena pro veřejnost. V létě r. 1993 bylo muzeum založeno zřizovací listinou Obecního úřadu, v této době byl starostou naší obce Mgr. Vl. Paclík. Muzeum v Pyšelicích bylo již v roce 1937 a vedl je pan Arnošt Chvojka, v padesátých letech však bylo zrušeno a exponáty rozvezeny do okolních muzeí, nejvíce do Říčan. V roce 1993 Pyšelské muzeum nemělo ještě své místo, pan starosta nabídl muzeu prostor v prvním patře domu č. 34 pro umístění exponátů, jejichž počet se velmi rozrůstal. V zámku (domově důchodců) se stavěla ČOV a z výkopů hlíny bylo vyzvednuto velké množství střepového historického materiálu. Přibývalo exponátů také z darů občanů a z části vrácených předmětů Říčanského muzea.

Znovu obnovení muzea předcházela velká snaha několika kultury milovných lidí (Zd. Srnská, PhDr. Jiří Chvojka, Michal Vitanovský), kteří usilovali o to, aby tyto historické

exponáty uviděli i ostatní lidé a mohli obdivovat důmyslnost, smysl pro užitek i krásu jejich výrobků. Konceptce obnoveného muzea navazuje na vlastivědný charakter původního muzea, zaměřuje se na dějiny obce a blízkého okolí. Jsou to sbírky archeologická, numismatická, etnografická, fotografie a archiválie. Také je zde sbírka věnovaná zdejšímu rodáku, velké osobnosti našich dějin, přírodovědci, filosofu, profesorovi Emanuelu Rádlovi.

Adaptací dvou místností v prvním patře obecního domu dal s pochopením zřídit druhý pan starosta Stanislav Vosický. Skromné prostory dovolují vystavit jen malou část z fondů, které jsou uloženy v depozitářích a kde se dá. Proto muzeum pořádá výstavy mimo hlavní budovu muzea. V roce 1993, kdy muzeum ještě nemělo své prostory, byla uspořádána 1. výstava v hasičské zbrojnici s názvem „Pyšelské muzeum se představuje“. Počet vystavených předmětů nebyl ještě velký, ale byl to zdařilý příslib do budoucnosti. V roce 1995 Pyšely slavily 700 let od první zmínky exis-

tence Pyšel. K bohatému programu přispělo i muzeum. Byla uspořádána velká výstava v přízemí obecního úřadu – v budově staré školy. V tomto roce nemělo muzeum ještě tolik exponátů jak to prostor v budově vyžadoval. Na naši žádost poskytlo muzeum v Říčanech exponáty k doplnění výstavy. Výstava byla velmi zdařilá, sjelo se hodně pozvaných rodáků a občanů z okolních obcí.

Za tři roky se konala v r. 1998 výstava muzea v hasičské zbrojnici, s názvem *Přirůstky do Pyšelského muzea*. To už byl exponátů dostatek, nemuseli jsme si nic půjčovat. Muzeum, které před pěti lety začínalo, mělo již co ukázat. Výstavy se také zúčastnili odborníci z archeologického ústavu v Praze PhDr. J. Bubeník a odborník na etnografii Dr. Lub. Procházka, kteří se pochvalně vyjádřili k významu našeho muzea. V roce 1999 slavila naše obec tři sta let od doby, kdy byla postavena Loretánská kaple. Dal ji postavit hrabě F.A. Halleweil nad našim městečkem v roce 1699. Muzeum má ve svých sbírkách exponáty,

ŠTASTNÝM DNEM

BYL PRO MANŽELE **Janu a Pavla Svobodovy** z NOVÉ VSI 20. DUBEN 2006.NARODILA SE JIM DCERA **Linda.***Mladé rodině přejeme hodně radosti, štěstí a zdraví.*V ČERVENCI OSLAVÍ SVÉ ŽIVOTNÍ JUBILEUM - **85. narozeniny**PANÍ **Jindřiška Vargová** z PYŠEL.*Paní Vargové blahopřejeme a přejeme jí hodně zdraví, pohody a spokojenosti.*

Pozn. Rádi zveřejníme ve Společenské kronice vaše přáníčka svým blízkým. Obrátte se na tel. 323647218 nebo osobně na OÚ. Služba je bezplatná.

Z OBECNÍHO ÚŘADU

➤ které bylo nutno z Lorety zachránit před vandaly, kteří neustále navštěvovali Loretánskou kapli a ničili a odnášeli co se dalo. Některé cenné exponáty z Lorety má uschovány ve svých depozitářích Pražské arcibiskupství, takže jsme požádali o zapůjčení a bylo nám vyhověno. Výstava se konala opět v přízemí obecního úřadu. Byla hojně navštěvována. Škoda, že tyto předměty nemohou být umístěny tam kam patří a pro jaký prostor byly určeny svými dárci a tvůrci. Ale určitě by dávno skončily rukou vandalů a nenechavců.

Přiblížil se rok 2000 a jak si vede Pyšelské muzeum?

Archeologická sbírka je již nyní velmi bohatá a zajímavá, ale hlavně je již odborně zpracovaná. Kompletně je již také zpracovaná kolekce středověké neglazurované keramiky malované červeně a bíle. Tento druh keramiky se nachází jen u nás v Pyšelicích a ještě v Toušeni několik střípků. Zpracování provedl PhDr. Jan Frolík AÚČR v Praze. Kompletně je také zpracovaná kolekce gotických a renesančních kamnových kachlů našim velkým odborníkem na tyto záležitosti Dr. Zdeňkem Hazlbauerem, který o těchto nálezech psal na pokračování do Pyšelských listů.

Je také zpracována sbírka skleněných fragmentů, nalezených ve výkopech zámku. Sklo pochází z 15. století a jedná se většinou o skleněné terčíky a úlomky skleněných pohárků. Také byla nalezena skelná struska, možná že zde u zámku byla též výroba skla,

protože někde v Pyšelicích se vyráběla potaš a ta je nezbytná k výrobě skla. Sběrem byly získány i četné nálezy železných předmětů jako nože, přezky a značné množství ručně kovaných hřebíků.

Do numismatické sbírky jsme z Říčanského muzea získali značnou část mincí a papírových platidel, které pocházejí z dřívějšího pyšelského muzea. To byla samozřejmě příjemná povinnost k odbornému zpracování pro pana Dr. Jiřího Chvojku. Od pyšelských i ostatních dárců se numismatická sbírka hodně rozrostla. Pan Michal Vitanovský také věnoval muzeu sbírku vzácných mincí a plaket. Některé plakety a řady jsou jeho vlastní práce jako sochaře medailéra.

Z roku 2000 pocházejí nálezy sběrem na polích v okolí Pyšel a Nové Vsi, pod dětským domovem a na pozemku p. Ivo Koudelky. Je to keramika z doby 8 -13 století, ale také zde byl nalezen kamenný nástroj (sekeromlat) z doby neolitu. Zbývalo tedy odborně zpracovat tuto poslední část keramických úlomků a kamenných nástrojů a část archeologické sbírky z Říčanského muzea. Této odborné pomoci se ujali pracovníci AÚČR v Praze Dr. Klápště a Dr. Ježek a archeolog. pracovníci v muzeu v Kolíně. Odborné zpracování této poslední kolekce umožnilo posunout doložený pobyt člověka v pyšelské lokalitě až do doby neolitu (5800-3500 let př.n.l.). V lokalitě Nové Vsi, jak dokazují tyto nálezy, bylo zřejmě sídliště se svým vlastním životem. Kolem zámku a kostela se

nachází střeptový materiál z doby 12. století (středověku). V lokalitě směrem západním od Pyšel v „Zavráci“ se nachází také keramika z doby neolitu, byl zde nalezen také kamenný sekeromlat.

Archeologické nálezy posouvají naše poznání o historii tohoto koutu Čech, etnografické památky připomínají životní styl našich předků, archiválie umožňují zasadit dějiny Pyšel do širších souvislostí, numismatika předvádí historická a cizí platidla. Většina těchto předmětů by určitě skončila na skládce nebo v prachu na půdách a pak při likvidaci v plamenech. Patří velký dík všem těm, kteří dokázali tyto historické předměty muzeu darovat, aby příští generace ocenily důmyslnost a smysl pro užitek a krásu našich předků. Ještě bych se chtěla zmínit o oslavách v září 2003, kdy uplynulo tři sta let od doby, kdy si hrabě František Antonín Halleweil vyžádal na císaři Leopoldu I pro Pyšely privilegium, v němž jim byla zaručena městská práva. Oslavy byly velkolepé, pořádány v duchu doby osmnáctého století. Muzeum se jich také zúčastnilo, byly zde vystaveny před zámek na volném prostranství exponáty, které se používaly v 18. století v kontrastu k exponátům z dnešní doby. V otevřeném Pyšelském muzeu byl vystaven originál Privilegia z roku 1703, podepsaný vlastnoručně císařem Leopoldem I.

Za dva roky byla uspořádána opět výstava muzea v přízemí OÚ s názvem „Pyšely včera a dnes“. Staré pyšelské pohled- ➤

► nice ze sbírek muzea a osobního archivu vášnivého sběratele pyšelských pohlednic Jana Kostrhouna. Výstava byla ještě doplněna novými exponáty muzea a archeologickými nálezy z výkopů na akci ČOV, plynofikaci a nový vodovod. Bylo nalezeno velké množství střeptového materiálu

a hlavně fragmenty dřevěného vodovodu v Husově ulici a před Vinopalnou. Tím se potvrdila teorie, že zde byl dřevěný vodovod, táhnoucí se od pramene z lesa Haltýře až do bývalé vinopalny. Výstava byla velmi úspěšná, navštívilo ji na čtyři sta lidí.

Co říci závěrem rekapitulace desetileté existence stálé expozice

Pyšelského muzea? Muzeum žije ve stísněných podmínkách, ale s bohatými sbírkami. Bylo by nutně třeba finanční injekce, aby se mohla uskutečnit plánovaná rekonstrukce celého objektu., aby se už mohlo určit pevné místo pro muzeum v budoucím rozvoji obce.

Z. Srnská

Poznámka: Vše, co píše paní Srnská se čte lehce, jako by vše šlo samo. Ale pod jejími výrazy „bylo nalezeno“ a podobně se neskrývá skutečnost, že někdo šel jen tak a sebral střeptový materiál či další archeologický nález. Ne, bylo to jinak. Po celé desetiletí (a spíše ještě déle) se u každého výkopu v obci a jejím okolí objevila malá postava p. Srnské, vybavená motykou, lopatkou a podobnými pomůckami. Desítky a stovky hodin trpělivě přehazovala obrovské množství výkopového materiálu a hledala a hledala. Pak čistila, kompletovala, zařazovala nálezy do správného období, restaurovala je, popisovala..... Takto získala drtivou většinu výše popsaných exponátů do muzea. O výpravách paní Srnské do různých sklepů, na půdy starých domů snad netřeba hovořit. Čili – když napíše p. Srnská „bylo nalezeno“, je to tak, že

A proto, Zdeničko, díky za vše, jsi obdivuhodná pro svoji zapálenost, vytrvalost a nezištnost. Klobouk dolů.

M. P.

DIVADLO

Pořád se něco děje, vážení diváci!

Před časem jsem Vás informoval o tom, že ochotníci, kterým už většina Pyšeláků neřekne jinak než „naši“, pojedou na Krajskou přehlídku do Sadské, kde v postupové soutěži budou usilovat o účast na Národní přehlídce venkovských souborů.

Konkurence je veliká a postoupit může jen jeden.

A také o tom, že na základě loňského úspěchu na Národní přehlídce Sokolských souborů v Lázních Toušeni budeme hrát v Praze při příležitosti XIV. Vše-sokolského sletu.

V sobotu 22. dubna se ochotníci předvedli s dalšími sedmi soubory, na zmíněné Krajské přehlídce se hrou Malované na skle a v závěrečném hodnocení byli oceněni za nejlepší scénu, za precizní hudební nastudování a za nejlepší inscenaci. To všechno, potvrzeno a sečteno znamená

postup na Národní přehlídku. Ta se bude konat v říjnu ve Vysokém n/J. a na ní jsou pro každého účastníka stejně, pootevřeny dveře do „Mekky“ ochotnického divadla – na Hronov.

Ale budme skromní. Tak vysoko se dostanou soubory za opravdu velmi kvalitní práci a také to jsou většinou soubory s velkou tradicí a značnou zkušeností. My jsme teprve na začátku této cesty a už postup na Národní přehlídku do Vysokého je z oblasti nadoblačných úspěchů.

Chceme vám za tento náš opravdu veliký úspěch poděkovat. Vaše návštěvy na našich představeních, plná sokolovna, vaše

Ocenění - za nejlepší inscenaci
- za promyšlenou scénografii
- za precizní hudební zpracování

projevy díky, radosti, potěšení a snad i pejchy nad tím, že mají Pyšely tak dobrý soubor, jsou hnacím motorem naší práce.

Proto náš dosavadní největší úspěch věnujeme Vám. Naším věrným divákům.

A také obci Pyšely, ve které žijeme a spolu s těmi, kteří tady nebydlí

a divadlo v Pyšelicích dělají, o ten postup do I. ligy kopeme. Vždyť o účasti na Národní přehlídce budou psát celostátní deníky a nezřídka o tom informuje i televize. A zmínka o Pyšelicích určitě zahřeje každého z nás a snad i přivede turisty, aby se podívali na obec, kde hraje ochotnický soubor tak dobré divadlo. A to

může být co nevidět. Protože – a to je ta poslední, nová zpráva – dne 4. července budeme hrát v pražském divadle Komedie v rámci sletových kulturních dnů.

A tak s příchodem jara a přece jen také pár teplých dnů po dlouhé a decimující zimě si můžeme říct: Pořád se něco děje !

Mimo jiné k tomuto úspěchu velmi výrazně pomohla M. Kolářová. Navrhla výtvarné řešení scénografie hry Malované na skle a také ho s přáteli a s manželem Martinem sama realizovala. S jejím přispěním se tak scénografie a hudební nastudování staly nosnými pilíři vysoké kvality celé inscenace. Patří ji za to vřelý dík.

Bohumil Gondík

DOPISOVATELÉ

Místní názvy polí, luk a hájů .

Pro naši snadnější orientaci v krajině používáme systém který je postupně sestaven z názvu místa – Pyšely, názvu určité části - Brabenčí, Košík a pak z jednotlivých názvů ulic - Lipová, Husova, Májová. Vše je zakončeno u budov čísly popisnými nebo čísly jednotlivých parcel. V minulosti nesly svůj název jednotlivá pole, louky, části lesa, nebo určité krajinné prvky. Byly všeobecně známy a používaly se v běžném životě. V dnešní době známe pouze čísla pozemků. Tím se tato místa odosobnila a stala se pro nás a naše děti neznámé. Pohybujeme-li se

po okolních lesích a polích jsou nám povětšinou známy jen názvy - U kapličky, Na popraváku, Homolka aj. Bohužel je zde mnoho názvů, které nám již nic neříkají nebo o nich vůbec nic nevíme.

V minulosti se s nimi každý seznamoval díky práci v zemědělství nebo v lese. Pro vlastníky jednotlivých pozemků byl znám běžně název pro vlastní pole - pole Na Rukávníku, nebo u Farských kamenů aj. Chtěl bych proto touto cestou požádat všechny naše občany o pomoc k zachování místopisných názvů z okolí naší obce. Jsou zají-

mavým dědictvím našich předků, které si zaslouží naši pozornost. Pomozte nám tyto názvy zachovat pro následující generace. Ať nemusíme vytvářet násilně nové.

Zapátrejte ve své paměti, oslovte své rodiče a prarodiče, pomozte sestavit seznam těchto starých místopisných názvů. Stačí jen napsat název a vymezit prostor známými body (např. pole mezi cestou do terénu a cestou do chatové osady Neřesky). Mnohdy se také použilo označení podle majitele (Novotného les, Sýkorova pole aj.).

Jan Kostrhoun

OSOBNOSTI KRAJE

Vzpomínka na spisovatele a dva pedagogy

Svatopluk Čech 1846 – 1908 (160 let od narození)

Při projíždění krajinou Benešovska, můžete poznat městečko Ostředek, kde se na zámku r. 1846 narodil spisovatel Svatoopluk Čech, jeden z představitelů obrozenecké literatury konce 19. století.

Prostředí ve kterém žil, na něho působilo inspirativně, protože jeho otec byl velmi vzdělaný. Často předčítal synovi knihy z jejich knihovny, kde bylo mnoho českých i cizích autorů.

Svatopluk Čech studoval na pražském gymnáziu a pak právnickou fakultu UK. Krátce po studiích se začal věnovat literatuře a stal se redaktorem časopisu Květy. Redigoval také časopisy Světozor a Lumír. Velmi rád cestoval a dojmy z cest pak uváděl ve svých sbírkách.

Konec života prožíval v pražské Tróji a zemřel 23. 2. 1908. Snad nejznámějším dílem Sv. Čecha je kniha Výlet pana Broučka do 15. století. V Ostředku u Benešova je v zámku věnována jedna místnost památce Sv. Čecha a ve vesničce Obříství u Neratovic je vystaven památník.

Před osmdesáti lety r. 1926 skončil život dvou velkých pedagogických osobností, které měly úzký vztah k našemu městečku a kraji.

Eliška Krásnohorská, vlastním jménem Alžběta Pechová, jezdila do Pyšel a využívala zdejší přírody k ozdravení. Od mládí trpěla revmatickou chorobou, která jí v posledních letech života velmi ztěžovala literární činnost. V době stáří a horšící se nemoci dělala Eliška Krásnohorské společníci matka herečky Elišky Kuchařové. E. Kuchařová pochází z Pyšel, tak jako její matka a jméno Eliška dostala po spisovatelce E. Krásnohorské. Tuto naši českou spisovatelku dovedla do literatury Karolína Světlá. Eliška Krásnohorská působila nejdříve jako redaktorka ženských listů, později jako starostka Ženského výrobního spolku. Eliška Krásnohorská se podílela na založení prvního dívčího gymnázia Minerva r. 1890 v Praze. Vedle básnické tvorby psala libreta k opeře Hubička, Tajemství a Čertova

stěna. Psala knihy pro mládež a překládala tvorbu Byrona a Mickiewicze.

R. 1922 dostala čestný titul Dr. H.c. UK. Druhou, rovněž velkou osobností pedagogiky a literatury byl **K. V. Rais**.

Byl profesorem Vinohradského okresu a spisovatelem. Dobře se znal s pedagogy našeho města koncem 19. a začátkem 20. století. Psal historické a zeměpisné pojednání o našem kraji. Ve své próze zobrazoval venkovský život v Podkrkonoší a na Českomoravské vrchovině. V románech Zapadlí vlastenci a Západ psal o vesnické inteligenci. Literárním vzorem mu byli pedagogové tohoto kraje – konkrétně zdejší kantor Vávra, o němž se můžeme dočíst v kronice.

Ostředek se nachází v členité krajině mezi městy Benešovem a Sázavou, vpravo od dálnice Praha – Brno.

Gotickou tvrz loupeživého rytíře Mikuláše Zúla vystřídal na konci 17. století barokní zámek, upravený ještě roku 1739 a 1764. V roce 1846 se zde narodil básník Svatopluk Čech.

Budova slouží jako domov důchodců. Po předchozí domluvě možno navštívit rodnou místnost Svatopluka Čecha.

B. Dauthová

OTA SCHWARZKOPF

jméno na které se zapomnělo

S tímto jménem jsem se poprvé setkal v roce 2004 při pátrání po osudech lidí z našeho pomníku. Stále se snažím k jednotlivým jménům přiřadit fotografie a zaznamenat jejich osudy.

Velkou neznámou jsou naši židovští spoluobčané. Většinou to byli obchodníci a drobní živnostníci. Po válce se vrátili z koncentračních táborů pouze dva bratři Backové a ti zakrátko odešli do Ameriky. Po všech ostatních nám zde zůstala pouze jména na pomníku na desce obětí druhé světové války.

V Židovském muzeu v Praze jsem po jednání s paní PhDr. J. Šplíchalovou získal seznam lidí odvezených při transportech, kteří měli jako poslední své bydliště Pyšely. Mezi jmény, která znám, bylo také jméno se kterým jsem se dosud nesetkal.

Ota Schwarzkopf, narozen 19.12.1898. Odvezen byl z Pyšel 12.9.1942 v transportu označeném Bg do Terezína, dostal číslo 327.

V této skupině byly z Pyšel také sestry Oppenheimerovy a rodina Grossova. Celkem spolu s ním pět lidí. Ota byl za 28 dní (8.10.1942) naložen do transportu Bu na východ do vyhlazovacího tábora Treblinka. Společně s ním do vagónů nahnali Ottu a Arnoštka Grossovi.

U všech tří je uvedeno jako datum úmrtí datum odjezdu transportu z Terezína do Treblinky (8.10.1942). O jejich dalším osudu již nejsou žádné zprávy.

Původně jsem se domníval, že Ota Schwarzkopf byl v Pyšelích schován u některé rodiny (například Grossů). Jméno Ing. Ervin Schwarzkopf figuruje při převodu pozemků u domu čp.6 na plné moci z 23.srpna 1946. To znamená, že tato rodina zde před válkou vlastnila nemovitost. Můžeme tedy říci, že Ota byl „pyšelák“. Bohužel se na něj

zapomnělo v době, kdy se sestavoval seznam obětí druhé světové války na desku k pomníku. Musíme však před našimi předky smeknout, na pomníku jsou uvedena jména lidí z obce, kteří zahynuli v koncentračních táborech. Mnoho obcí v našem okolí tyto lidi na pomnících vůbec neuvedlo.

Pokud se nám podaří potvrdit příslušnost Oty Schwarzkopfa do naší obce, bylo by vhodné jeho jméno na pomník doplnit. Proto prosím pamětníky, aby mi pomohli potvrdit tuto informaci.

Jan Kostrhoun

PhDr. František Rádl 1876 – 1956

František Rádl je mladší bratr universitního profesora Emanuela Rádla a narodil se v Pyšelích v domě

na náměstí. Studoval na Karlově universitě matematiku a fyziku. Po abso-

školách. R. 1905 získal doktorát po obhájení práce „Interference v tlustých deskách.“ Ve studiu

pokračoval na pařížské univerzitě Sorboně. Od r. 1917 začal vyučovat vyšší matematiku na Vysokém učení technickém v Praze jako docent a od r. 1926 jako profesor. V letech 1935 – 36 byl děkanem této techniky. V roce 1927 mu byl za vědeckou práci udělen řád

Čestné francouzské legie. Jeho činnost přerušilo uzavření vysokých škol v r. 1939. Přednášet začal r. 1945, ale v r. 1948 musel opět ukončit svou práci, protože mu byla zakázána činnost t.zv. Akčním výborem Národní fronty. S okamžitou platností musel přestat učit v březnu 1948.

Hlavně jeho vědecká činnost zahrnuje desítky matematických prací. Studenti techniky čerpali z jeho učebnic matematiky pro vysoké školy. František Rádl zemřel 30.12.1956 v Praze a je pohřben v Jílovém u Prahy

Víno, ženy a Zpěvy staré Francie

Další premiéru pro své věrné připravil Ochotnický spolek Sokola Pyšely (jinak v programu představení řečený SDOL – Spolek Dobrovolných Ochotnických Liboherců) a to pod názvem Víno, ženy a Zpěvy sladké Francie. Premiéra se uskutečnila v sobotu 8. dubna v naší sokolovně. Bylo opět vyprodáno. Pan režisér Bohumil Gondík se svým souborem nás pozvali na úsměvné, lehce erotické, hravé a rozverně putování po sladké Francii. Zastavili jsme se ve

známých vinařských oblastech této slunné země a ochutnali jejich víno prostřednictvím písní, romancí a balad, vše bylo okořeněno galantní poezií, podtrženo výkony hudebníků, zpestřeno kostýmy a scénou. Každá píseň, báseň, skeč vyvolávaly bouřlivý potlesk. Diváci se nejen bavili, ale často se k písním z hlediště připojovali. Bylo zjevné, že se baví i herci. A tak se pohoda a radost přenášely navzájem z hlediště do jeviště a naopak. V závěru si dívá-

ci neutuchajícím potleskem vynucovali stále další a další přídavky a byli ochotně vyslyšeni. A tak tedy díky, paní a páni Liboherci, moc se těšíme na vaše další překvapení.

M. P.

DOPISOVATELÉ

Léto přišlo dřív.

Podle Pykulky to mělo být 10. června. Ale myslím že přišlo už dřív. V dubnu, přesněji 28.4. byla zahájena výstava „Pyšely na vlastní oči“. Fotografiemi pana Milana Niklese a obrazy paní Marie Kolářové přišlo 5. Pyšelské léto opravdu už v dubnu.

Do překrásné krajiny kolem Pyšel,

nebo do duší lidí, které známe a potkáváme je skoro denně se skrz objektiv svého aparátu dívá autor vystavených fotografií opravdu mistrně.

A i když jsme některé obrazy M.Kolářové viděli už na její minulé výstavě, velmi rádi jsme si je prohlédli

znovu, nechali se poškádlit skrytým vtipem a pohládli něhou humoru.

Myslím, že svou kvalitou měla výstava význam vpravdě nadregionální a je jen škoda, že se o ní vědělo pouze v Pyšelích, Čerčanech a v nedalekém okolí.

Bohumil Gondík

Blíží se prázdniny !

Ať se nám to líbí nebo ne, rok se pomalu sune ku své polovině a i když máme ještě v dobré paměti proklatě dlouhou a únavnou zimu, pomalu se budeme připravovat na tu další. Každý dobrý hospodář ví, že co neudělá na jaře, na podzim už těžko dohání. A tak běháme po zahradě, kolem domu, opravujeme to co zima napáchala a snažíme se to udělat tak, abychom to příští rok nemuseli opravovat znovu; a taky musíme nadělat dřevo na zimu, vždyť už v říjnu musíme topit, že?, a vyklidit sklepy, aby se tam vešlo uhlí, protože ten proklatý plyn je dražší a dražší – nehledě na elektriku. A to se ještě ČEZ dovolí pochlubit, že v prvním čtvrtletí vydělal před deset miliard. Prostě: už, aby tahle vláda a parla-

ment šli někam. Ať to zkusí zase někdo jiný. Možná, že se nám přece jen něco zlepší.

A tak, když jsem v dobré víře vhodil ten správný list do volební urny, usmál se na volební komisi, dal si jedno pivo, pokukuju po kalendáři, jaký že ještě významný den mě v nejbližší době čeká.

Sobota desátého června, to určitě půjdu na Nárožného do sokolovny. Po mnoha letech se tu opět ukáže ve večerním představení profesionální divadlo. Kdy to bylo naposled? Už ani nevím. Ale je to fajn, že za nimi nemusím jezdit do Prahy. Mám je tady doma. Tak na to určitě půjdu. A co ještě? A hele! V sobotu 1. července hrajou naši ochotníci Malované na skle. Tak na to se taky půjdu

podívat. Rád si poslechnu pěkné písničky a v dobré náladě zahájím tu druhou polovinu roku.

Tak takhle nějak bych asi tu první polovinu roku okomentoval já.

I když se mnou mnozí nebudete s tímto komentářem souhlasit, byl bych rád, kdybychom se sešli toho 1.července v sokolovně na repríze Malovaného na skle a společně prožili pěkné chvíle s krásnými melodiemi v úpravě Ondry Brousky, který s námi v Pyšelích žije, a stejně hezkými texty J. Nohavici. A to všechno v podání pyšelských ochotníků. Ti vám, na rozdíl od politiky a vrtkavého ročního období společný večer jenom zpřijemní.

Těšíme se na vás a přijďte všichni!
Bohumil Gondík

Z HISTORIE PYŠELSKÉ ŠKOLY

7.díl

V roce 1935/36 poslal místní učitelský sbor na půjčku na obranu státu 23 000 Kč. Rokem 1937/38 kronika vedená řídícím učitelem Karlem Brůnou končí. Začíná krušné a temné období 2. světové války pro celý náš národ. Z další „Schulchronic“, kroniky nově založené v r. 1940/41 se dozvídáme mnohé skutečnosti a fakta, ze kterých i po 65 letech zamrazí a ze kterých se máme a musíme poučit.

V roce 1940/41 byl pro práci v odboji a na udání ředitel školy Antonín Novák a učitel Karel Pláteník stále ve vazbě německých úřadů. Zástupcem ředitele se stal Jan Klepáč. Po celou dobu okupace byla na škole připomínána a oslavována a bedlivě školní inspekci - Der Landespräsident in Böhmen, Hauptabteilung für das Schulwesen in Prag (od r.1943) - kontrolována a podepisována dvě výročí - 1. oslava zřízení Protektorátu a 2. narozeniny Vůdce a říšského kancléře.

S platností od 1. dubna 1941 byl ředitel školy Antonín Novák (stále v německém vězení) dán do výslužby a Jan Klepáč jmenován zatímtním ředitelem. Dne 4. května 1941 zabrala některé místnosti školní říšská branná moc. Bylo proto nutné upravit rozvrh s využitím všech - i poledních hodin a zavést nepravdivé vyučování. Dne 21.června 1941 byla škola opět volná. Vládním nařízením se od 1. července 1941 stala měšťanská škola školou újezdni, tzn. školou se spádovými obcemi v širokém okruhu okresu jilovského, benešovského a říčanského, celkem chodilo do školy 231 dětí. Od 1. července byl jmenován nový ředitel školy Augustin Jakeš a Jan Klepáč dán do výslužby. Jedinou stavební změnou bylo prokopání vchodu do sklepů ve staré budově a zřízení sklepů na uhlí.

Od počátku školního roku 1941/42 byla prohlášena měšťanská škola za výběrovou

a změněn též název školy na „hlavní“. Pro nedostatek otopu bylo nutno týden před Vánocemi

omezit vyučování. Vytápěly se jen dvě místnosti a všech 237 dětí si chodilo vždy v úterý pro úkoly, které si vypracovávaly doma. Všeobecně byly vánoční prázdniny prodlouženy až do 14. března 1942. Pololetní vysvědčení bylo rozdáno 28.února a školní rok byl ukončen až 9.července 1942 - nejen kvůli dlouhým vánočním prázdninám, ale i velké nemocnosti dětí a pomoci dětí na polních pracích.

V době od 26. září do 14. října školního roku 1942/43 vypomáhali žáci (217) zdejší školy při sklizni brambor jednak doma, jednak na velkostatku, kde pracovali celkem po 1 028 půldnů. V létě a na podzim sbíraly děti léčivé byliny, za něž škola dostala 92,40 K. Zimní prázdniny trvaly opět déle - do 11. ledna 1943. Dne 20. dubna byl povolán na nucené práce pro Říši učitel František Dlouhý. Začátkem června vyslechlo žactvo a učitelský sbor rozhlasový přenos na památku 1. výročí úmrtí gen. Reinharda Heydricha. V tomto školním roce dala místní školní rada na školní zahradě vykopat studnu.

Ve školním roce 1943/44 děti pilně sbíraly léčivé byliny, kaštiny, žaludy, javor, semena a papír - nejlepší sběrači ve třídách byli odměněni poukázkou, za níž si mohli během roku opatřovat zdarma školní potřeby u místních obchodníků. Při klasifikaci bylo prvně použito šestistupňové stupnice. Pro nedostatek uhlí byly vyhlášeny od 6. do 13. dubna uhelné prázdniny a školní rok byl ukončen až 14. července.

V dalším školním roce 1944/45 byl 19. září 1944 totálně nasazen řídící učitel Augustin Jakeš a na jeho místo jmenován odb. uč. Jaroslav Kouba, který byl 4. ledna 1945 též povolán na zákopové práce na Moravu a správu školy převzal odb.uč. Karel Hrůza. Začátkem ledna 1945 bylo zastaveno pravidelné vyučování a dětem byly vydávány domácí úkoly.

Od 12. března 1945 byla školní budova zabrána pro vojenské účely německé branné moci. Pravidelné vyučování bylo zahájeno 4. dubna, pouze na dva dny v týdnu, střídáním tříd v dopoledním a odpoledním vyučování v útulku a v zámku. Některé předměty byly zcela zre-

dukovány. Dne 9. dubna se vrátil z nucených prací J. Kouba, zatímtním ředitelem školy byl jmenován František Pospíšil. Nařízením školních úřadů bylo 16. dubna vyučování opět zastaveno a dětem byly vydávány jen úkoly.

Pisatel školní kroniky, Augustin Jakeš, který se z totálního nasazení vrátil 20. dubna 1945, popisuje následující události takto: "V pátek 4. května se začaly objevovat první příznaky národního odboje - odstraňování německých a německočeských nápisů. V sobotu 5. května došlo v Praze k národní revoluci, pražský rozhlas volal o pomoc, že se v budově bojuje. K pražskému odboji se připojil celý národ. Skupina německých SS-manů, umístěná ve zdejší škole, odmítla dobrovolně složit zbraně, naopak pohrozila přísnými tresty, bude-li v obci vystřeleno. Po 20. hodině nikdo nesměl na ulici. Němci zatkli tři zdejší mladíky - Václava Sazimu, Jiřího Šiňora, Oldřicha Kapustu a čtyři cizí a přes slib, že je ráno propustí, je vzali při odchodu s sebou. Od té doby není o nich zpráv. Asi je někde zastřelili. Na Křiváčku se zmocnili Němci pěti mužů, kteří po nich stříleli a též je zastřelili.

V neděli 6. května časně ráno odjeli Němci v počtu asi pětiset mužů z Pyšel ku Praze včetně štábu, který okupoval zámek. Před odchodem školu dosti zpustošili - stříleli do obrazů, do zdí, do tabulí, do lamp apod.

Po jejich odchodu byly zbudovány záseky u Dolů, Nové Vsi, u zastávky a postaveny stráže. Byl zřízen prozatímní místní národní výbor, jehož předsedou byl zvolen odb. uč. K. Hrůza.

Další dny byly plny napětí, jak dopadne boj v Praze, která stále volala o pomoc spojenecké armády z východu i ze západu.

Konečně ve středu 9. května ráno oznámil pražský rozhlas, že odpor Němců se úplně zhroutil a že do Prahy pronikly tanky Rudé armády. Po celý den proudily od Prahy k Benešovu části poražené německé armády a SS.

A již večer jsme uvítali na státní silnici první oddíly sovětské armády, která od Brna spěchala Praze

na pomoc. Konečně jsme byli opravdu svobodní.

V příštích dnech i zdejší obci procházely nekonečné proudy ruských vojsk a často v obci i ve škole nocovaly.

Dřív, než se mohlo začít vyučovat, bylo nutné důkladně vyčistění školní budovy. První úklid nejhrubšího nepořádku obstaralo několik zde zadržených Němců. Potom pomocí rodičů celá škola byla nově vymalována a důkladně vymyta.

Vyučování bylo slavnostně zahájeno v úterý 29. května se 79 žáky a skončilo o jeden týden dříve - 12.

července 1945 s 224 dětmi proto, aby se žáci mohli zúčastnit žňových prací. Na konci školního roku byl proveden mezi žactvem sběr pohonných hmot pro repatriaci našich lidí z Německa. Bylo sebráno asi 115 litrů."

Z posledních bojů 2. světové války se domů již nikdy nevrátili i zdejší hrdinové, kteří položili za vlast své mladé životy - dvojčata Vladimír a Vlastimil Markovi, Jaroslav Kautský, Jiří Zahradník a Antonín Rubáš, kteří padli v květnových bojích o Prahu, Mirek Altman totálně nasazený na Kladně a Zdeněk Sedlák z Britského

královského letectva.

Z totálního nasazení se na školu vrátil 5. května učitel František Dlouhý a 16. června učitel Václav Záborec z Křiváčku. Dne 4. června se přihlásil do služby učitel Karel Pláteník, který se vrátil z koncentračního tábora, kde byl vězněn 5 a 1/4 roku a ihned začal vyučovat. Ředitel školy Antonín Novák se vrátil z káznice v Ebrachu, též po 5 a 1/4 letém věznění, nebyl zdrav, proto se nehlásil do služby, než se zotaví.

Mgr. Vladimír Paclík

300 let benešovského gymnázia

dokončení

V říjnu 1946 byla znovu otevřena pro vyučování budova gymnázia, poničená předchozím pobytem německého vojska. Škola tehdy měla necelých 500 studentů v 17 třídách. Kromě toho, že více či méně pilně studovali, pomáhali také národnímu hospodářství. Jezdili na chmel, pomáhali při žňových brigádách. Akce tohoto druhu absolvovali i gymnasté mnoha následujících ročníků, jenže ti už neodstraňovali škody způsobené válkou ale škody způsobené násilnou kolektivizací a nesmyslným uplatňováním sovětských metod, často víc než pochybných.

Reformám se nevyhnulo ani naše školství, naopak. Právě tento rezort procházel po r. 1948 téměř permanentními změnami, které se velmi výrazně podepsaly na jeho úrovni. Už v roce 1953 byla zrušena gymnázia a zřízeny jedenáctileté střední školy (JSŠ). Vzhledem k tomu, že povinná školní docházka byla zkrácena na osm let, odcházeli na JSŠ čtrnáctiletí. Pokud byli úspěšní, završili studium maturitou v sedmnácti letech. Když jsem v r. 1960 maturoval na benešovském gymnáziu (pardon, JSŠ), scházely mi do sedmnácti let ještě dva měsíce. Přijímací zkoušky na Universitu Karlovu jsem skládal jako šestnáctiletý kluk. O zoufale nízké úrovni těchto JSŠ nejlépe svědčí fakt, že na vysoké škole jsme museli nejdříve absolvovat dvouletý tzv. společný základ, který odstraňoval mezery v našich vědo-

mostech z JSŠ. Život nám ztrpčoval také předmět základní výroby, který jsme absolvovali v Metazu Týnec. Byli tam z nás stejně nešťastní jako my z tohoto předmětu, pochvalovali si ho jen ti nejslabší studenti.

Že JSŠ není schopna připravit studenty pro vysoké školy, se ukázalo velmi rychle. Už v roce 1960 byla školní docházka znovu prodloužena o rok a z JSŠ se staly SVVŠ (střední všeobecně vzdělávací školy). I ty však zůstaly tříleté. Teprve v r. 1968 byla obnovena čtyřletá gymnázia. Jako všechny školy mělo i benešovské gymnázium své oběti čistek po r. 1968. Z gymnázia museli odejít ředitel Z. Zahradníček a profesori A. Mikyška a E. Renner. Řada studentů se nedostala na vysokou školu, protože jejich rodiče byli politicky pronásledováni. A jako všude i zde se našli zdatní normalizátoři, kteří pořádali rozmanité socialistické soutěže o vymývání mozků studentů. Naproti tomu se našla řada statečných profesorů, kteří vedli své žáky k samostatnému myšlení a chápání pravdy. Zásadní změnu přinesla až „sametová revoluce“ v r. 1989. Byly zrušeny pracovní brigády i předměty, které neodpovídaly škole tohoto typu (na př. Základy výroby), místo ruštiny vystoupily do popředí němčina a angličtina. Změnil se ředitel i jeho zástupce, jímž se stal pyšelský rodák Petr Pilát. O úspěšnosti nového zaměření školy nejlépe svědčí vysoké počty absolventů, kteří byli přijati

na vysoké školy.

Zároveň se podívejme po pyšelských rodácích, kteří prošli touto školou (v závorce je uveden rok složení maturitní zkoušky):

František Hájek (1923), Ivo Dlabal (1923), Zdeněk Brůna (1926), Věra Dlabalová (1926), Ivan Rádl (1930), Vlastimil Pařízek (1931), Bohuslava Vinšová (1940), František Chalupa (1941), Vladimír Rádl (1941), Marta Vinšová (1941), Bohumil Novák (1942), Vlasta Hnátková (1944), Marie Pášová (1944), Marie Vinšová (1945), Jaroslava Nováková (1946), Jaromír Valtr (1948), Jiří Bárta (1950), Zdeněk Krátký (1950), Ludmila Zamrazilová (1953), Zdeňka Krátká (1954), Josef Šíkl (1954), Marie Šestáková (1958), Petr Pilát (1959), Jiří Chvojka (1960), Anna Chalupecká (1960), Stanislava Chalupecká (1960), Naděžda Rádlová (1960), Zdena Horáková (1961), Jan Jíša (1961), Růžena Žižková (1961), Marie Pilátová (1965).

Tím končí výlet zdejších rodáků, kteří odmaturovali na benešovském gymnáziu. Samozřejmě tu v následujících letech studovali i maturovali další obyvatelé našeho městečka, jenže ti se už nenarodili zde, ale v nejbližší porodnici.

Řadu údajů v tomto článku jsem čerpal z publikace 300 let Gymnázia Benešov, která vyšla v r. 2003.

PhDr. Jiří Chvojka

Vzpomínky na benešovské gymnázium

Piaristické učiliště v Benešově mělo čtyři první třídy jako „nižší gymnázium“. Jeden z žáků, který sem přišel z obecné školy v Pyšelicích vzpomíná, jak jeho znalosti němčiny byly chabé. Piaristé vyučovali německy. „Vzpomínám na ně rád: jak by dnešní studenti a profesori se podivili velké svobodě na této škole“, usuzuje pozdější profesor na střední i vysoké škole první republiky, a pokračuje, „někdy byly známky přímo strašidelné. Nejhorší byla „nula z milosti“, „zcela nedostatečná“ už byla slušná známka. Ale nějak se to vydrželo, že jsme měli vysvědčení pěkná... Ředitel dovedl kostnatými prsty udeřit, ale hned vzal žáka na milost, jakmile dal správnější odpověď, smál se nad ním a dal mu šňupnout tabáku... Jednou mi řekl „ty pacholku“, ale hned mi vysvětloval, že pacholek je slovo totéž co pachole a pacholátko... Starý Zákon biblický vykládal katecheta v hodinách náboženství stejně pro židy i katolíky. Židovských žáků bylo 16 a právě od nich se Češi naučili hodně německy mluvit.“

Z profesorů, kteří učili již na osmiletém gymnáziu, zůstává v paměti profesor Josef Růžička. Ovládal dějepis a zeměpis (psal učebnice), byl lektorem franštiny na Karlově universitě a se znalostí a láskou se vracel ve svých úvahách k Podblanicku. Zdůrazňoval hodnoty a důstojnost člověka, nejen to, co je pouze smysly zachytitelné. Byl

bohatý především duchovně, co je za současné nadvlády techniky a materialismu stále chudší. V článku PL z března je zmíněn Josef Fárka. Učil nás češtinu a němčinu. Jadrný venkovan s vřelým vztahem k zemi, s prostým selským rozumem a citem: „Cenné je to, kdo jsi, ne co máš...“ Náš dobrý profesor Fárka byl zatčen v době heydrichiády a spolu s devíti studenty byl v Táboře popraven.

Jeho žák Zdeněk Zíka popraven nebyl. Jako student byl nadšený skaut, nadaný malíř, herec ochotnického divadla. V roce 1939 jsme podle nařízení Němců museli vyškrtávat a tužii zamazávat i nepatrné zmínky nepříznivé Německu a také osnovy byly tendenčně upravovány. Tehdy Zdeněk s několika dalšími organizovali odpolední setkání ve škole bez profesorů a tam se diskutovalo o zakázané literatuře „o divadle atpod. Z té doby jsou jeho verše:

*Pak přijdu pozdě po zvonění
(vždyť jsem tak chodil osm let)
Koncovku přidám k slovesnému kmeni
Ponořen v moře tangentových vět.*

*Zas jednou splynu s tokem hexametrů
A zahálím se do chlorových par
S lavice nános prachu setru
Je škola stejný suchopár ?*

*Zase se sejdem Lehce do kolena
Mne udeří tvé nohy znamení
Ani se nepohne má hlava neholená
A přece napovídat nelení*

*Chtěl bych to všechno prožít znova
A nejen o zvonění snít
Jen jednou nevědět zas ani slova
A marně hledat souvislosti nit.*

Nit přetali nacisti. Zdeněk roznášel odbojovou literaturu, která hájila pravdu proti rozhlákané lži. Byl uvězněn na Pankráci a když se vězňatelé dozvěděli, že Zdeněk měl studentskou lásku Židovku, která emigrovala do Izraele, poslali ho do Osvětimi a spálili v krematoriu. Jeho popel je rozptýlen mezi mnohými na zemi, nad níž jsou vztyčeny bílé křesťanské kříže a bílé židovské hvězdy.

Spolužák Zdeňka, Jiří Stavěl, byl poslán po maturitě na nucené práce do Rakouska. Onemocněl tam a bylo mu odmítnuto léčení a brzo zemřel. Další spolužák Josef Škarvan byl gestapáky zatčen přímo ve třídě septimy a byl vězněn na Pankráci

Mirek Altman z Pyšel byl zraněn za povstání v roce 1945 v boji a za několik dní zemřel v nemocnici na Kladně.

Do kroniky gymnázia by také patřili významné osoby ve vědě nebo umění. Ale v paměti zůstávají jen útržky jako o Josefu Lošanovi, žákovi Jaroslava Hejrovského, nositele Nobelovy ceny, který byl určen za jeho nástupce. Nešťastná smrt tomu zabránila.

Dr. VI. Rádl

CESTOVÁNÍ

Třetí pokračování
vlastivědné a turistické nabídky

Třetí pokračování vlastivědné a turistické nabídky zahájíme hradem **ZLENICE** jižně Senohrab. Je situovaný na klesající ostrožně nad pravým břehem Sázavy a obtékajícím Mnichovickým potokem. Poprvé je písemně připomínán v r. 1318. Údajně prý není jasné, zda se tato zmínka nevztahuje ke zbytkům zaniklého opevněného hradiště na opačné straně potoka, který by mohl být předchůdcem obranných aktivit v této lokalitě. Příčinou zániku Zlenic byla opět jedna z vojenských akcí poděbradských vojsk. v letech 1467 až 1469 (nepochybně se jim ve zdejší kraji líbilo).

Příchozí museli projít předhradím a věžovitou branou a po mostě vstoupit na první nádvoří jádro. Obytnou věž a čelem palácového křídla se vstupovalo do vnitřního, nepříliš velikého nádvoří, jehož tři strany tvořilo výše zmiňované palácové křídlo. Z hradního sídla se dochovaly pouze zbytky věže, obytných staveb a obvodových hradeb se zaoblenými nárožními k obrannému vykrytí prostorů před nimi.

Jsmé vám dlužen vysvětlení, co se skrývá pod termínem „palácové křídlo“. V hradním sídle plnilo funkci obytnou a do větší či menší míry také reprezentační. Jako v případě Zlenic, plnilo i obrannou úlohu. Jeho přízemí většinou z vojenských důvodů obsahovalo pouze provozní či skladové prostory. Byly přístupné jen z nádvoří a do bočních zdí zabudovány jen střilnovité otvory.

Zlenice je typickou ukázkou hradního typu, u něhož obytná věž srůstá spolu s palácovými křídly do bloku obklopujícího většinou nepříliš rozměrného nádvoří. Nejedná se o častou variantu hradní architektury. K největším stavbám

tohoto typu patřily v té době (prvá polovina 14. století) takové středověké celebrity, jakými dnes ještě jsou rovněž už zříceniny hradů Okoř (okr. Praha – západ) a Lipnice (okr. Havlíčkův Brod).

ZBOŘENÝ KOSTELEČ (původně Kostelec) je zříceninou hradu na ostrožně nad pravým břehem Sázavy nedaleko od Týnce nad Sázavou. Spekuluje se o jeho královském založení, protože byl r. 1342 dán králem do zástavy Medkovi z Valdeka. V r. 1450 byl jako sídlo loupežného rytíře dobyt Štemberskými a ti pobořený hrad nechali obnovit (nikoliv však jako rezidenční sídlo, ale jako opěrný obranný bod schopný zajistit pobyt značnému počtu obránců). Nedlouho nato (1468) byl dobyt poděbradskými. Od té doby je zříceninou (snad lépe zbořeninou).

Předhradí hradu, přístupné přes vyzděný příkop věžovitou branou, obklopovalo ze tří stran výše položené jádrem objektu. Zde se nacházel na jedné jeho straně plochostropý palác a na straně protilehlé obvodová hradba. Zajímavostí byla předsunutá čtyřokrouhlá zemní bašta (samostatný obranný bod), umístěná na svahu pod padacím můstkem. Kromě zřícenin se ještě do nedávna dochovaly pozůstatky obléhacích ženíjných prací poděbradských.

A jsme u posledního, tj. desátého, hradního sídla z vymezeného úseku horního toku Sázavy, kterým je **TÝNEC NAD SÁZAVOU**. Než se k němu dostanu, několika věty odbočím. Na schématické mapě se zakreslenými polohami hradů (z výše citované encyklopedie), není mnoho míst s obdobnou posázavskou koncentrací. Podle mého soudu patří mezi ně Čhebsko, Chomutovsko, Jičínsko, střední tok řeky Jizery, úsek od soutoku Berounky s Vltavou po Pražský hrad a v Českém středohoří část Polabí na Litoměřicku. Zejména z těchto exponovaných lokalit bylo by možné vydedukovat některé z principů středověké obranné strategie uplatňované v Českém království.

Když už jsem se odpoutal od popisu hradních sídel, měl bych vám splatit dluh a vysvětlit neustále opakovaný termín „jádro hradu“. Nazývala se tak uzavřená část především šlechtického sídla. Obsahuje rezidenci majitele (palác), hlavní obrannou stavbu (věž) a i kapli. V naprosté většině případů měl hrad jedno jádro. Jednou z mála výjimek je Křivoklát, ale ten nepochybně představuje jednu z nejhodnotnějších hradních architektur Čech. Doporučuji si to zapamatovat.

A teď už nahlédneme k levému břehu Sázavy a dochovaným zbytkům hradu **TÝNEC NAD SÁZAVOU**. Stojí na místě románské rotundy (kostelík kruhového půdorysu) patrně z 11. století (historicky pravděpodobně nejstarší písemně doložená stavba v našem kraji). V první polovině 13. století se stala kaplí nově založeného královského hradu. Po požáru r. 1654 zpustl a následně byl jen sporadicky jednoúčelově využíván. K výraznějším úpravám dochází až ve druhé polovině 18. století, na jehož konci se původně hradní areál stal součástí týnecké manufaktury na kameninu. Po jejím zániku sloužila většina zachovalých objektů obytným účelům.

Týnec nad Sázavou patřil mezi hrady tzv. přechodného typu. Byl totiž zřizován na rozhraní mezi raně středověkými hradišti a vrcholně středověkými hrady. Především jej charakterizovalo valové opevnění opatřené čelní kamennou obezdívkou. Obytné stavby se již staly komponentou obvodového opevnění. Důležitými bezpečnostními prvky hradního organismu byla obytná věž se zmiňovanou kaplí a románský palác (objekt s půlkruhovými nalomenými oblouky) s přistavěným dvorním traktem (tj. rozsáhlejší budovou). V případě Týnce nad Sázavou jde o velmi poučný případ umožňující dlouhodobě sledovat existenci hradu na místě s prapůvodně odlišnou funkcí.

Z vymezeného úseku Sázavy (Český Šternberk – Týnec nad Sázavou) nemohu opomenout nám vůbec nejbližší středověkou turistickou atrakci, i když o ní zmínku v encyklopedii hradů samozřejmě nenajdeme. Mám na mysli městečko Lštění na levém břehu Sázavy pod vrchem **HRADIŠTĚ** (362 m nadm. výšky) se starobylým kostelíkem zasvěceným sv. Klementovi. Byl vystaven na místě původního přemyslovského hradiště zvaného Lasčen. Je to místo dalekých výhledů a lituji každého, kdo se ještě o tom nepřesvědčil. Krásný pohled je na něj z nejvyššího místa silnice z Pyšle do Čtyřkol na přelomu katastrů obou obcí. Tím ale ještě nekončím. Naproti němu, z druhé strany Sázavy a několik desítek metrů od jejího toku, se „tyčí“ kde čím zarostlé kamenné sutiny středověké **HLÁSKY**, beze sporu zřízené k ozbrojené ochraně kdysi tam udržovaného brodu. Pamětníci si jistě vzpomenou, že ještě na počátku padesátých let minulého století pendloval pod zříceninou převozník.

SE SÁZAVOU SE ROZLOUČÍME, ALE S POVÍDÁNÍM O HRADECH V PL POKRAČUJEME.

RnDr. Miroslav Zeman

ZOO – shop Pyšely

OBCHOD S KRMIVY A POTŘEBAMI PRO ZVÍŘATA.

Kvalitní krmiva pro pejsky, kočky, králíčky, morčátka, ptactvo okrasné i venkovní ve všech cenových relacích. Vodítka, pelíšky, misky, hračky a mnoho jiných potřeb pro vaše zvířecí miláčky.

NABÍZÍME MOŽNOST OBJEDNÁNÍ SPECIÁLNÍCH KRMIV, DOVOZ KRMIV

AŽ DO DOMU.

Otvírací doba

Po – zavřeno

Út až Pá 9 – 20.00 hod.

So 9 – 14.00 hod.

Ne 14 – 18 hod.

Mimo otvírací dobu vždy po telefonické domluvě Tel: 323647335

Adresa: Pyšely Na Košíku 24 (50 m za náměstím směrem na Zaječice)

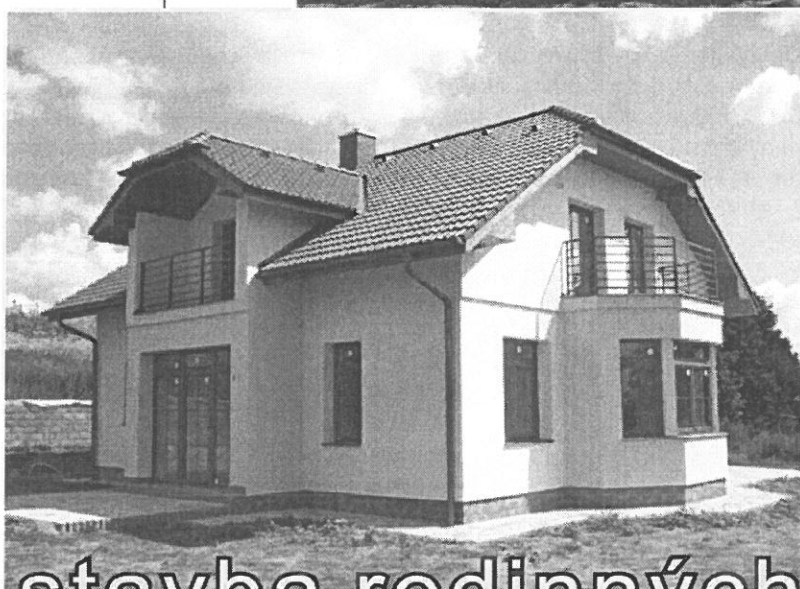
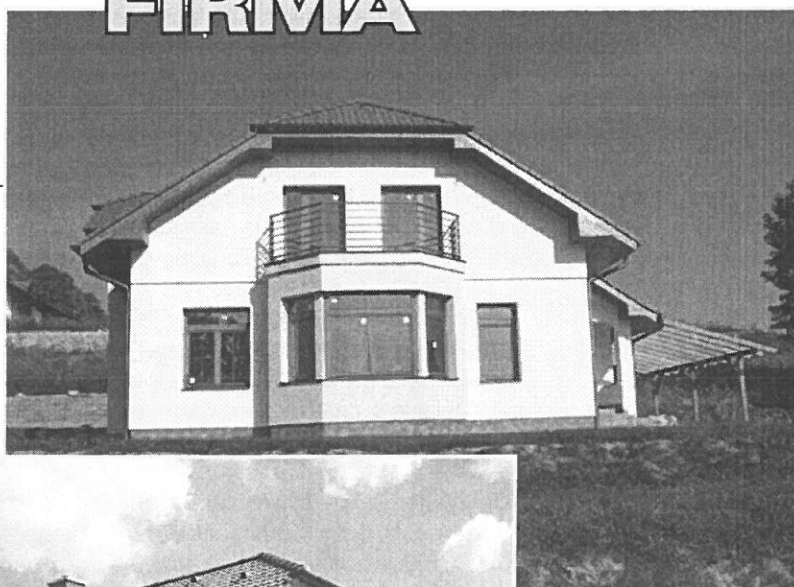
Těšíme se na Vaší návštěvu

INZERCE

*Nejhezčí dovolenou
uprostřed vod a lesů
v CHKO Třeboňsko
najdete u nás.
Volejte: 381582158,
mobil: 728637002*

STAVEBNÍ a OBCHODNÍ FIRMA
FOJTÍK

**STAVEBNÍ a OBCHODNÍ
FIRMA**

stavba rodinných domů
na klíč

Benešov tel.: 602 286 129

Jste ze Středočeského kraje a hledáte zde práci?

Pak čtěte dál o novém projektu na podporu zaměstnanosti.

Kdo, jak a proč?

Úřad práce v Příbrami ve spolupráci s úřady práce ve Středočeském kraji připravil rozsáhlý projekt, jehož obsahem je vzdělávací program, při jehož absolvování nebo krátce po něm si mohou účastníci snáze najít pracovní místo. Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky. Jeho realizátorem je Středočeský vzdělávací institut J. A. Komenského v Nymburce.

Komu je projekt určen?

- uchazečům o zaměstnání s dobou evidence na úřadu práce do 9 měsíců
- zájemcům o zaměstnání
- zaměstnancům ohrožených ztrátou zaměstnání
- podmínkou je trvalý pobyt ve Středočeském kraji

Jaké jsou výhody pro účastníky?

- po dobu účasti v projektu hrazení cestovného, stravného, příspěvků na hlídání dětí nebo osob vyžadujících péči druhé osoby

Co projekt nabízí?

- doplnění či zvýšení kvalifikace - zvýšení atraktivity klienta pro zaměstnavatele
- výběr z 33 druhů rekvalifikačních kurzů
- komplexní individuální péči po celou dobu projektu

Kde nás najdete v okrese Benešov?

Naše okresní středisko se nachází v Benešově, ulice Vnoučkova 2008
(budova České pojišťovny - 4. patro) - telefon 317729200

Individuální poradce - Sadílková Jana, mobil 731503094

Okresní koordinátor - Vilímková Dana, mobil 731503071

DALŠÍ INFORMACE NAJDETE NA [HTTP://WWW.NAJDI-PRACI.CZ](http://WWW.NAJDI-PRACI.CZ)

Nově otevřené kontaktní místo v Benešově

Tyršova 2077
Budova KB-II. patro
tel. 317701789

úřední hodiny:

Pondělí	8.30 - 12.00	14.00 - 16.30
Středa	8.30 - 12.00	14.00 - 16.30
Pátek	8.30 - 13.00	

Zdravotní pojišťovna
METAL-ALLIANCE

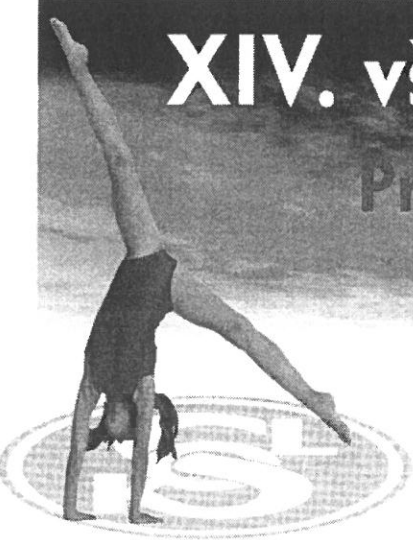
Speciální nabídka pro benešovský region pro nové pojištěnce zdravotní pojišťovny Metal-Alliance

- dárek pro děti do 2 let
- aktovka pro prvňáčka
- vitamíny pro nové klienty
- sleva 50% na pojištění léčebných výloh v zahraničí

Zdravotní pojišťovnu můžete změnit jednou za rok a to vždy k 1. dni kalendářního čtvrtletí.

Podrobné informace získáte prostřednictvím:

Modrá linka: 844125124, info@zpmma.cz, www.zpmma.cz

XIV. všesokolský slet

Praha 1. 7. – 7. 7. 2006

 ... pro radost z pohybu
www.sokolskyslet.cz

Vážení přátelé,

velice rádi bychom Vás pozvali na velkolepou událost - XIV. všesokolský slet, která se bude konat v Praze ve dnech 1. 7. – 6. 7. 2006

Nabitý program startuje slavnostním zahájením v Sazka Areně v 19:00. (Podrobný program, viz dále).

Vrcholem všesokolského sletu bude masové vystoupení členů Sokola na Strahově – odpolední i večerní vystoupení a slavnostní ukončení sletu. Prezentovat se ale také budou i jednotlivé výkonnostní sporty v Sokolu. Bude jich zastoupeno přes šest desítek a navíc ještě moderní disciplíny sportu pro všechny, například pódiové sklady, aerobik a řada dalších. Neoddělitelnou součástí sletu budou vystoupení folklórních, pěveckých a loutkových souborů a amatérských divadel.

Velkolepé události s mezinárodním dosahem se letos zúčastní nejen členové Sokola, ale také veřejnost a významní představitelé kulturního, společenského a politického dění. Nebudou chybět ani účastníci ze Spojených států, Kanady, Slovenska, Švýcarska, Francie a dalších zemí. Přítomni budou i prezident České republiky a předseda Mezinárodního olympijského výboru.

Program během dnů všesokolského sletu 2006

1. července 2006 (sobota)
19:00 / Sokol Gala Sazka Aréna slavnostní zahájení sletu

2. července 2006 (neděle)
9:00 sletový průvod
13:00 – 21:00 / secvičné hromadných skladeb
Kulturní program a pódia během dne

3. července 2006 (pondělí)
8:00 – 22:00 / secvičné hromadných skladeb
Kulturní program a pódia během dne

4. července 2006 (úterý)
14:00 – 20:00 / secvičné hromadných skladeb
21:00 – 23:00 / I. program Strahov generálka
Kulturní program a pódia během dne

5. července 2006 (středa)
8:00 – 12:00 / II. program Strahov projížďčka
16:00 – 19:00 / II. program Strahov generálka
21:00 – 23:00 / Slavnostní zahájení Strahov I. program (večerní)

6. července 2006 (čtvrtek)
8:00 – 12:00 / Tyršův dům zakončení turistických srazů a akce Kameny
Kulturní program během dne
14:00 – 17:00 / II. program Strahov (odpolední) a slavnostní zakončení sletu

7. července 2006 (pátek)
Odjezd účastníků sletu z Prahy

info: www.sokolskyslet.cz